

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Γ΄.

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 22 ΤΟΥ ΗΛΩΝΗΡΗ 1912

ΑΡΙΘΜΟΣ 485

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ πρὸς τὸν κ. Πάλλη.
ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ. «Στὸν ἴσκιον τοῦ Πλατάνου».
Γ. ΚΑΜΠΥΣΗΣ. Τὸ δαχτυλίδι τῆς μάνας (συνέχεια).
Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ. Ὅ,τι μᾶς ἔλειπε.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Θεατρικά. (Τὰ γεράκια —
Τὰ λάθη τῆς ὀσίας).

Α. Π. «Romances sans paroles» τοῦ Paul Verlaine.

Π. ΠΑΒΟΛΙΝΗΣ. Ἡ Βυζαντινὴ ἐποποιία τοῦ Διγενῆ Ἀ-
κρίτα.

Α. ΠΑΛΑΜΑΣ. Τὰ βιβλία (Φυσικὴ — Μπουκετάκι — Σύβνα
Ρωμιέ).

Α. STEINMETZ. Θρησκεία καὶ Ἐπιστήμη.

Α. ΤΡΑΝΟΣ. Τὸ ἐργατικὸ μας κίνημα.

ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΥΛΑΚΗΣ. Ὁ Βενιζέλος καὶ ἡ δημοτικιστι-
κὴ ἰδεολογία.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ. — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — ΧΩ-
ΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ

Α'

Ὁ κ. Σ. Γρανίτσας ἀπάντησε σὲ κείνα ποῦ ἔ-
γραψα γιὰ τὸν κ. Βενιζέλο (*) καὶ τὴν πολιτικὴ
του μ' ἓνα ἄρθρο του ποῦ τὸ ἐπιγράφει «Ὁ Βενι-
ζέλος ἐδῶ καὶ στὴν Κρήτη» (**). Στὸ πρῶτο μέρος
ποῦ ἀναφέρεται στὴν πολιτικὴ δράση τοῦ κ. Βενιζέ-
λου δὲν τὰ λέει διόλου καλά. Τὸ δεύτερο ἔχει πολ-
λὲς ἀλήθειες γιὰ τὴν τυφλότητα τοῦ ἐπαναστατικοῦ
κινήματος τοῦ Γουδιού καὶ ἐν γένει γιὰ τὴ διανοη-
τικότητα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας τὴν ἐποχὴ ἐκεί-
νη, μὰ αὐτὰ οὔτε δικαιολογοῦν τὰ συμπεράσματά
του γιὰ τὴν πολιτικὴν ἀξία τοῦ κ. Βενιζέλου οὔτε
ἀναιροῦν διόλου ἐκεῖνα ποῦ ἐγὼ ἔγραψα.

Πρέπει ὅμως πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ κάνω μιὰ δή-
λωση ποῦ μοῦ φαίνεται ἀναγκαία. Δηλαδή, γιὰ νὰ
μεταχειριστώ ἓνα δικανικὸν ὄρο, ὀφείλω νὰ νομι-
μοποιηθῶ. Δηλώνω λοιπὸν πῶς τὸ κριτικὸ μου ἐκεί-
νο, καθὼς τὸνόμασα, ἄρθρο τῶν ἔγραψα ὡς **δημοτικι-
στὴς γιὰ τοὺς δημοτικιστικοὺς κύκλους**. Ἀνήκω
ὀλόκληρος στὴ δημοτικιστικὴ ἰδεολογία καὶ φρονῶ
ἀδιάσειστα πῶς ἔξω ἀπὸ τὴ δημοτικιστικὴ σκέψη
τρόπος σωτηρίας γιὰ τὸ ἔθνος δὲν ὑπάρχει. Μπορεῖ
ἡ ἰδεολογία μας νὰ μὴν εἶναι μονοκόμματη, νὰ εἶ-
ναι περιεκτικὴ, ἡ δημοτικιστικὴ σκέψη ὅμως εἶναι
μιὰ μὲ κοινὸ γνώρισμα, τὸ ξαράχνιασμα καὶ τὸ πά-
στρεμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἐγκεφάλου ἀπὸ μοῦχλες καὶ
ἀράχνες ἱστορικῆς. Ὅσο τὸ καθάρισμα εἶναι ἀπολυ-
μαντικώτερο, τόσο ἡ σκέψη προβάλλει γνησιώτερα
δημοτικὴ, δηλαδή βαθύτερα ξαναγεννητικὴ. Τί δρό-
μο πάρα πέρα παίρνει μοῦ εἶναι κατὰ βάθος **γιὰ τὴν**

ὄρα ἀδιάφορο, ἀφοῦ κι ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ, εἴτε ἐ-
θνικιστικὴ εἴτε σοσιαλιστικὴ, τραβάει γιὰ κάποια τῆς
φυλῆς **ζωντανή**, ὄχι ἱστορικὴ ζωή.

Ὁ κ. Βενιζέλος ὡς κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδας
ἀνήκει στὴν ἰδεολογία αὐτή ; Ὁχι, ἀφοῦ ἀρνήθηκε
τὴν κυριώτερη βάση τοῦ δημοτικισμοῦ, τὴ δημοτικὴ
γλώσσα, φράζοντάς της μὲ συνταγματικὴ διάταξη
τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἐκπαίδευση. Θὰ ὤφειλε λοιπὸν ἡ
σημερινὴ πολιτικὴ του νὰ μού εἶναι ἀδιάφορη, ἀφοῦ
δὲν μπορῶ νὰ περιμένω τίποτα οὐσιαστικὸ ἀπ' αὐ-
τή, κ' ἐκτὸς τούτου πολεμώντας τον, δὲν πρόκειται
νὰ ὑπηρετήσω κανένα πολιτικὸ τοῦ ἀντίπαλο ἐπισή-
μως δημοτικιστῆ.

Ἄν ὅμως παρατηρήθηκε κάποια δριμύτητα στὸ
ἄρθρο μου ἀταίριαστη ἴσως στὸν κριτικὸ του χαρα-
χτήρα, οὔτε ἀδικαιολόγητη οὔτε ἀντιφατικὴ πρὸς τὴν
παραπάνω σκέψη μου θὰ φανεῖ, στὰν σκεφτοῦμε :

Αο) Τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς ἀστήρικτης
αἰσιοδοξίας τοῦ Βενιζέλου ἐδῶ στὴν Κρήτη, ποῦ τώ-
ρα τὰ δοκιμάζομε.

Βο) Ὅτι ἐνῶ ἡ συνείδησή του εἶναι δημοτικι-
στικὴ, στὰ πράγματα ἐδείχτηκε καὶ ἀρνητὴς καὶ πο-
λέμιος τοῦ δημοτικισμοῦ.

Γο) Ὅτι κάνει καὶ αὐτοῦ τὸν αἰσιοδόξο ἀνορθω-
τὴ **ἐνῶ** ξέρει πῶς μὲ τὴ σημερινὴ πολιτικὴ του τί-
ποτα θεμελιακὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνε.

Καὶ τώρα ἂς ξαναγυρίσουμε στὴν πολιτικὴ του
δράση ἐδῶ στὴν Κρήτη γιὰ νὰ δοῦμε ἂν ὁ κ. Γρα-
νίτσας γνωρίζει τὰ κρητικὰ πράγματα ὀλόκληρα ἢ

(*) Βλέπε «Νουμά» 482.

(**) Βλέπε «Νουμά» 483, 484.